

תלמוד בבלי ברכות ס :	Talmud - Masechet B'rachoth 60b
<p>כי מתעורר אומר :</p> <p>"אלהי, נשמה שנתת בי טהורה. אתה יצרתה בי, אתה נפחתה בי, ואתה משמרה בקרבי, ואתה עתיד ליטלה ממני ולחזירה בי לעתיד לבא. כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי, רבוך כל העולמים, אדון כל הנשמות. ברוך אתה ה', המחזיר נשמות לפגרים מתים" .</p>	<p>When he wakes he says:</p> <p>My God/s, the soul which You have placed in me is pure. You have fashioned it in me, You breathed it into me, and You preserve it within me and You will one day take it from me and restore it to me in the time to come. So long as the soul is within me I give thanks to You, YHVH my God, and God of my fathers, Sovereign of all worlds, Lord of all souls. Blessed are You, YHVH, who restores souls to dead corpses</p>
<p>כי שמע קול תרנגולא, לימא : "ברוך ... אשר נתן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה".</p>	<p>When he hears the cockerel crowing he should say: Blessed... who has given the cockerel understanding to distinguish between day and night</p>
<p>כי פתח עיניה, לימא : "ברוך ... פוקח עורים".</p>	<p>When he opens his eyes he should say: Blessed... who opens the eyes of the blind</p>
<p>כי תרץ וניתב, לימא : "ברוך ... מתיר אסורים".</p>	<p>When he stretches himself and sits up he should say: Blessed... who loosens the bound</p>
<p>כי לביש, לימא : "ברוך ... מלביש ערומים".</p>	<p>When he dresses he should say: Blessed... who clothes the naked</p>
<p>כי זקף, לימא : "ברוך ... זוקף כפופים".</p>	<p>When he straightens himself he should say: Blessed... who raises the bowed</p>
<p>כי נחית לארעא, לימא : "ברוך ... רוקע הארץ על המים".</p>	<p>When he steps on to the ground he should say: Blessed... who establishes the earth on the waters</p>
<p>כי מסגי, לימא : "ברוך ... המכין מצעדי גבר".</p>	<p>When he walks he should say: Blessed... who makes firm the steps of man</p>
<p>כי סיים מסאניה, לימא : "ברוך ... שעשה לי כל צרכי".</p>	<p>When he ties his shoes he should say: Blessed... who has supplied all my needs</p>
<p>כי אסר המייניה, לימא : "ברוך ... אוזר ישראל בגבורה".</p>	<p>When he fastens his belt, he should say: Blessed... who girds Israel with might</p>
<p>כי פריס סודרא על רישיה, לימא : "ברוך ... עוטר ישראל בתפארה".</p>	<p>When he spreads a cloth over his head he should say: Blessed... who crowns Israel with glory</p>
<p>כי מעטף בציצית, לימא : "ברוך ... אשר קדשנו במצוותיו וצונו להתעטף בציצית".</p>	<p>When he wraps himself in tsitsit he should say: Blessed... who has sanctified us with His commandments and commanded us to enwrap ourselves in tsitsit</p>
<p>כי מנח תפילין אדרעיה, לימא : "ברוך ... אשר קדשנו במצוותיו וצונו להניח תפילין",</p>	<p>When he puts the tefillin on his arm he should say: Blessed... who has sanctified us with His commandments and commanded us to put on tefillin</p>
<p>ארישיה, לימא : "ברוך ... אשר קדשנו במצוותיו וצונו על מצות תפילין".</p>	<p>on his head he should say: Blessed... who has sanctified us with His commandments and commanded us concerning the commandment of tefillin</p>

<p>כי מְשִׁי יָדֵיהּ, לִימָא : "בְּרוּךְ ... אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם".</p> <p>כי מְשִׁי אַפֵּיהּ, לִימָא : בְּרוּךְ ... הַמַּעְבִּיר חֲבָלֵי שְׁיִנָּה מֵעֵינַי וּתְנוּמָה מֵעַפְעָפֵי.</p> <p>וְיִהְיֶה רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי, שְׁתַּרְגְּלֵנִי בְּתוֹרָתְךָ, וְדַבְּקֵנִי בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְאַל תְּבִיאֵנִי לֹא לְיַד חַטָּא, וְלֹא לְיַד עוֹן, וְלֹא לְיַד נְסִיוֹן, וְלֹא לְיַד בְּזִיוֹן. וְכוּף אֶת יִצְרֵי לְהִשְׁתַּעֲבֵד לָךְ. וְרַחֲקֵנִי מֵאָדָם רָע, וּמִחֲבֵר רָע. וְדַבְּקֵנִי בַּיָּצָר טוֹב וּבְחֵבֵר טוֹב בְּעוֹלָמְךָ. וּתְנֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם לְחֹן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאֵי, וּתְגַמְלֵנִי חֶסֶדִים טוֹבִים. בְּרוּךְ אַתָּה ה' גּוֹמֵל חֶסֶדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל"</p>	<p>When he washes his hands he should say: Blessed... who has sanctified us with His commandments and commanded us concerning the taking (washing?) of hands</p> <p>When he washes his face he should say: Blessed... who has removed the bands of sleep from my eyes and slumber from my eyelids.</p> <p>And may it be Your will YHVH, my God/s, to habituate me to Your law and make me cleave to Your commandments, and do not bring me into sin, or into iniquity, or into temptation, or into disgrace, and bend my inclination to be subservient to You, and remove me far from a bad person and a bad companion, and make me cleave to the good inclination and to a good companion in Your world, and let me obtain this day and every day grace, favour, and mercy in Your eyes, and in the eyes of all that see me, and show lovingkindness to me. Blessed are You, YHVH, who bestows lovingkindness upon His people Israel</p>
---	---

<p>רמב"ם הלכות תפילה ז</p> <p>ו... כְּשֶׁחִוֵּר חֲגוּרוֹ מִבְּרֵךְ אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בְּגִבּוּרָה. כְּשֶׁלּוּבֵשׁ נַעֲלָיו מִבְּרֵךְ שֶׁעֲשִׂיתָ לִּי כָּל צְרָכֵי. כְּשֶׁמְהַלֵּךְ לְצֵאת לְדָרֶךְ מִבְּרֵךְ הַמַּכִּין מַצְעָדֵי נֶגֶר. וּמִבְּרֵךְ אָדָם בְּכָל יוֹם בְּרוּךְ אַתָּה יי' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשִׂינִי גוֹי. בְּרוּךְ אַתָּה יי' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשִׂינִי אִשָּׁה. בְּרוּךְ אַתָּה יי' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשִׂינִי עֶבֶד :</p> <p>ז. שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת אֵלוּ אֵין לָהֶם סֵדֶר אֲלֵא מִבְּרֵךְ כָּל אַחַת מֵהֶן עַל דְּבַר שֶׁהִבְרַךְ בְּשִׁבְלֹו בְּשַׁעֲתֹו. כִּי צֵד. הַרִי שֶׁחֲנַר חֲגוּרוֹ וְהוּא עַל מִסְתּוֹ מִבְּרֵךְ אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בְּגִבּוּרָה. שְׁמַע קוֹל הַתְּרַנְגוּל מִבְּרֵךְ הַנוֹתֵן לְשִׁכּוֹי בֵּינָה. וְכָל בְּרָכָה מֵהֶן שֶׁלֹּא נִתְחַיֵּב בָּהּ אֵינוּ מִבְּרֵךְ אוֹתָהּ :</p> <p>ח. כִּי צֵד. לֵן בְּכִסּוּתוֹ אֵינוּ מִבְּרֵךְ כְּשֶׁעוֹמֵד מִלְּבִישׁ עֲרוּמִים. הִלֵּךְ יַחַף אֵינוּ מִבְּרֵךְ שֶׁעֲשִׂיתָ לִּי כָּל צְרָכֵי. בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים וּבַתְּשַׁעָּה בָּאָב שֶׁאֵין שָׁם רְחִיצָה אֵינוּ מִבְּרֵךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם וְלֹא הַמַּעְבִּיר חֲבָלֵי שְׁנָה. אִם לֹא נִכְנַס לְבֵית הַכֶּסֶא אֵינוּ מִבְּרֵךְ אֲשֶׁר יָצָר אֶת הָאָדָם. וְכֵן שָׂאָר בְּרָכוֹת אֵלוּ :</p> <p>ט. נִהְיֶה הָעָם בְּרַב עָרֵינוּ לְבְרֵךְ בְּרָכוֹת אֵלוּ זוֹ אַחַר זוֹ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּיַן נִתְחַיֵּבוּ בְּהֵן בְּיַן לֹא נִתְחַיֵּבוּ בְּהֵן. וְטַעוּת הוּא וְאֵין רְאוּי לְעֲשׂוֹת כֵּן וְלֹא יִבְרֵךְ בְּרָכָה אֲלֵא אִם כֵּן נִתְחַיֵּב בָּהּ :</p>	<p>Rambam - Laws of Prayer 7</p> <p>...6. When he fastens his belt, he recites, "Who girds Israel with might". When he puts on his shoes, he recites, "Who has supplied all my needs". When he walks to go out on the way, he recites, "Who makes firm the steps of man". A person blesses daily "Blessed are You, YHVH our God, King of the Universe, who has not made me a non-Jew"; "Blessed are You, YHVH our God, King of the Universe, who has not made me a woman"; "Blessed are You, YHVH our God, King of the Universe, who has not made me a slave"</p> <p>7. These Eighteen blessings have no appointed order. Each blessing is recited at the appropriate time and occasion. For example: If one has put on his belt, while still on his bed, he recites the blessing, "<i>Who girds Israel with might</i>". When he hears the cockerel crow, he recites the blessing, "<i>Who has given the cockerel understanding etc.</i>" Any of the above blessings in which he does not become obligated, he does not recite it.</p> <p>8. How so? If he slept dressed, on arising in the morning he does not recite the blessing, "<i>Who clothes the naked</i>". If he walks barefoot, he does not recite the blessing, "<i>Who has supplied all my needs</i>". On the Day of Atonement and on the Ninth of Av, when there is no washing, he does not recite the blessing, "<i>Concerning the washing of hands</i>", nor the blessing, "<i>Who removes the bands of sleep from my eyes</i>. If one has no occasion to visit the toilet, he does not recite the blessing, "<i>Who forms man</i>". And so with the other blessings.</p> <p>The people in most of our cities have become accustomed to reciting these blessings in the Synagogue, consecutively, whether they were under an obligation to do so or not. This however is an erroneous practice which should not be followed. No blessing should be recited unless there is an obligation to do so.</p>
---	--

<p>טור אורח חיים הלכות ברכות השחר ושאר ברכות סימן מו</p> <p>ואחר שיניח תפילין יסדר הברכות שתקנו על סדור העולם והנהגתו ואף על גב דמלישנא דגמרא משמע שצריך לומר כל אחת ואחת בשעתה דהכי גרסינן בברכות פרק הרוואה כי מתער משנתיה לימא אלהי נשמה וכו' עד לפגרים מתים...</p> <p>ולפי סדר הגמרא היה ראוי לברך על כל אחת ואחת בשעתה ולפי שאין הידים נקיות תקנו לסדרן בבה"כ וגם מפני שרבים מעמי הארצות שאין יודעים אותן תקנו שיסדרום בבה"כ ויענו אמן אחריהם ויצאו ידי חובתן אבל ודאי חובה הוא על כל יחיד ויחיד לברך אותן</p>	<p>Tur, Orech Chayim, Laws of morning blessings and other blessings - Chapter 46</p> <p>And after he puts on tefillin he orders the blessings that they established on the order of the world and its workings; and this is despite the fact that from the language of the Talmud it implies that he needs to say each one at the right time, since that is what is says in B'rachot chapter 'HaRo'eh': <i>When he wakes up from his sleep he will say "My God, the soul... etc." up to "dead corpses"...</i></p> <p>And according to the order of the Talmud it would be appropriate to bless on each one at its time, but since the hands are not clean they enacted to order them in the synagogue, and also because many Amei HaArets do not know them, they enacted that they should order them in the synagogue and they (the Amei HaArets) will respond "Amen" after them and thereby fulfil their obligations, but it is certainly an obligation on each individual to bless them...</p>
<p>בית יוסף אורח חיים סימן מו</p> <p>ב ולפי סדר הגמרא היה ראוי לברך על כל אחת ואחת בשעתה ולפי שאין הידים נקיות תקנו לסדרם בבית הכנסת. כן כתב הרא"ש (פרק הרוואה סו"ס כג) וכתב עוד והא דאמרינן (פסחים ז':) כל הברכות מברכין עובר לעשייתן היינו ברכות המצות שאומר בהם וצונו צריך לברך להקב"ה תחלה על מה שצונו וקרבתנו לעבודתו אבל ברכה של הודאה ושבח כגון אלו יכול לברך אחר כך וטעם זה כתב הר"ן בסוף פרק קמא דפסחים (ד. ד"ה והאי) וסיים בו שאע"פ ששמע התרנגול בחצות לילה מברך עליו בשחר דכיון דלאחר מכן מברך לא נתנו חכמים בהם שיעור תכיפה</p> <p>ומיהו בירושלמי (ברכות פ"ט ה"ב) אמרינן גבי ברקים היה יושב בבית הכסא וכו' נראה מזה שאין ברכת השבח אלא בתוך כדי דיבור של ראייה ושמיעה אלא יש לומר שסדר ברכות הללו ברכות השבח על מנהגו של עולם ואפילו לא שמע שכוין מברך עליו וכן בכולן עכ"ל ומה שכתב שאפילו לא נתחייב בהן מברך יתבאר לקמן (ד"ה וכל הברכות) בסייעתא דשמיא:</p> <p>ועל מה שכתב רבינו וגם מפני שרבים מעמי הארצות שאינם יודעים אותן וכו'. אבל ודאי חובה היא על כל יחיד ויחיד לברך אותן. כתב מהר"י אבוהב ז"ל הכוונה לומר שלא נחשוב שמאחר שאין מברכין אלו הברכות בזמן שכבר נדחו וכיון דאידיהו אידיהו אמר שאין זה מן הדין אבל חובה על כל יחיד לברך ורמז עוד בזה שאינו יוצא כשאחר מברך אותם אם לא יכוין הוא לברכה לפטור עצמו ע"כ</p>	<p>Beit Yosef, Orech Chayim, Chapter 46</p> <p>2. <i>"And according to the order of the Talmud it would be appropriate to bless on each one at its time, but since the hands are not clean they enacted to order them in the synagogue"</i> – this is what the Rosh wrote (Chapter "HaRo'eh") and furthermore he wrote on that which is said in Pesachim 7b – regarding all blessings, we bless and then do the act, that that refers to the blessings of mitsvot when one says <i>"v'tsivanu"</i> – there one needs to bless God first that He commanded us and drew us close to his service; but for a blessing of thanks or praise, like these ones, he is able to bless afterwards.</p> <p>And this rationale was written by the Ran (Rabbeinu Nissim) at the end of the first chapter of Pesachim (4 s.v. <i>"And this..."</i>) and he concluded it: Even though he heard the cockerel at midnight, he makes the blessing on it at dawn, for since he is blessing afterwards, the rabbis did not give a maximum time unit for immediacy.</p> <p>However, in the Jerusalem Talmud (B'rachot, Chapter 9 Halacha 2) they say concerning lightening when he was sitting in the toilet etc. and it appears from there that a blessing of praise must take place within a unit of speaking for seeing and hearing. But one could say in response that this list of blessings of praise is on the workings of the world, and even if he did not hear a cockerel he still makes a blessing on it, and so for all of them. End quote. And what he wrote that even if he is not obliged concerning them he still makes a blessing, will be further expounded below (s.v. <i>"and all the blessings"</i>) with God's help.</p> <p>And concerning what our Rabbi (The Tur) wrote: <i>"and also because many Amei HaArets do not know them... but it is certainly an obligation on each individual to bless them"</i>: The Ri Abuhav, May His Memory be for a Blessing, wrote: the intention is to say that we should not think that since we are not blessing these blessings at their right time they have been pushed aside, and since they are pushed aside they are annulled. He said that that is not the ruling; rather there is an obligation on each individual to make the blessing, and a further indication of this is that he does not fulfil his obligation if another person blesses them if he does not have the intention through that</p>

<p>ולי נראה שרצונו לומר דסלקא דעתך אמינא שלא נתקנו לברכן אלא בציבור שאחד מברך וכולם עונים אמן אבל לא ביחיד קמ"ל...</p>	<p> blessing of fulfilling his own obligation. End Quote. And in my opinion he means that lest you should think that they were only enacted to be blessed in public, one person blessing and everyone responding Amen, not for the individual, he comes to teach the opposite...</p>
--	---

<p>שולחן ערוך, אורח חיים, מז</p>	<p>Shulchan Aruch, Orech Chayim 46</p>
<p>עכשיו מפני שאין הידים נקיות וגם מפני עמי הארצו' שאינם יודעים אותם נהגו לסדרם בבה"כ ועונין אמן אחריהם ויוצאים ידי חובתן :</p>	<p>2. Nowadays, because the hands are not clean and because Amei HaAretz do not know them, we have become accustomed to arrange them in the synagogue; we answer 'Amen' after them and with that we fulfil the obligation.</p>
<p>חייב אדם לברך בכל יום מאה ברכות לפחות :</p>	<p>3. A person must bless each day at least one hundred blessings</p>
<p>צריך לברך בכל יום שלא עשני גוי שלא עשני עבד שלא עשני אשה</p>	<p>4. One needs to bless every day "who did not make me a non-Jew", "who did not make me a slave", and "who did not make me a woman".</p>
<p>הגה ואפי' גר יכול לברך כן [ד"ע] אבל לא יאמר שלא עשני גוי שהרי היה גוי מתחלה [אבודרה"ם] והנשים מברכות שעשני כרצונו :</p>	<p>Rem"a: And even a convert can bless so [his (ie. the Rem"a's) own words], but he should not say "who did not make me a non-Jew" for behold, he was a non-Jew previously [Abudraham]. And women bless "who made me according to His will"</p>
<p>אם קדם וברך זוקף כפופים קודם שברך מתיר אסורים לא יברכנה :</p>	<p>5. If one was premature and blessed "who straightens the bowed" prior to having blessed "who frees the bound", he may not bless it</p>
<p>יש נוהגין לברך הנותן ליעף כח ואין דבריהם נראים הגה אך מנהג פשוט בבני אשכנזים לאומרה :</p>	<p>6. There are those who have the practice to bless "who gives strength to the weary", but their words do not appear [to be correct]. Rem"a: but the common practice for Ashkenazim is to say it</p>
<p>יש נוהגים לברך ברכו' אחרות נוספות על אלו וטעות הוא בידם :</p>	<p>7. There are those who have the practice to bless other blessings in addition to these, but error is in their hands.</p>
<p>כל הברכות האלו אם לא נתחייב באחת מהן כגון שלא שמע קול התרנגול או שלא הלך או לא לבש או לא חגר אומר אות' ברכה בלא הזכרת השם : הגה וי"א דאפי' לא נתחייב בהן מברך אותן דאין הברכה דוקא על עצמו אלא מברכין שהקב"ה ברא צרכי העולם. וכן המנהג ואין לשנות [טור ותוס' הרא"ש פרק הרואה ור"ן פ"ק דפסחים וכל בו]</p>	<p>8. All of these blessings, if one is not obligated in one of them - for example, if one did not hear the sound of the cockerel, or one did not walk, or he did not get dressed, or did not put on a belt - one says that blessing without mentioning the Name. Rem"a: And there are those who say that even though one is not obligated in them, one blesses them [all], for the blessing is not just about oneself, but rather we bless that the Holy One Blessed be He created the needs of the world. And so is the practice, and we do not change [it]. [Tur and Tosafot haRosh chapter "the one who sees" and Ran, first chapter of Pesachim and Kol Bo]</p>

Diogenes Laertius. Thales I.33

“Socrates used to say there were three blessings for which he was grateful to fortune:
First, that I was born a person and not a beast;
next, that I was born a man and not a woman;
third, a Greek and not a barbarian”

<p>תוספתא מסכת ברכות (ליברמן) פרק ו הלכה יח</p> <p>ר' יהודה אוי</p> <p>שלוש ברכות חייב אדם לברך בכל יום ברוך שלא עשני גוי ברוך שלא עשני בור ברוך שלא עשני אשה גוי שני כל הגוים כאין נגדו כאפס ותהי נחשבו לו בור שאין בור ירא חטא אשה שאין הנשים חייבות במצות</p> <p>משלו משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שאמ' לעבדו בשל לי תבשיל והוא לא בשל תבשיל מימיו לסוף מקדיח הוא את התבשיל ומקניט את רבו להפוך לו חלוק והוא לא הפך חלוק מימיו לסוף מלכלך את החלוק ומקניט את רבו</p>	<p>Tosephta B'rachot (Lieberman) 6:18</p> <p>Rabbi Yehudah says,</p> <p>Three blessings a person is obligated to say every day: “Baruch... Shelo Asani Goy” (who did not make me a non-Jew), “Baruch... Shelo Asani Boor” (who did not make me a boor/brute). “Baruch... Shelo Asani Isha” (who did not make me a woman), -Non-Jew – as is said ‘<i>All the nations are like nothing to Him. He considers them to be empty and void.</i>’ (Isaiah 40: 17) -Boor/brute - because a boor is not afraid of sin. -Woman - because women are not obligated in Mitzvot</p> <p>They have told a parable To what this is similar? To a king of flesh and blood who said to his servant cook me a cooked dish but he (i.e. the servant) had never cooked a dish in his life! In the end he ruins the dish and angers his master! ... To hem (turn over) him a robe! but he has never hemmed a robe in his life! In the end he [causes] the robe to get dirty and angers his master.</p>
--	---

<p>מנחות מג: -מד.</p> <p>תניא היה רבי יהודה (ר"מ) אומר חייב אדם לברך שלוש ברכות בכל יום אלו הן שעשאני ישראל שלא עשאני אשה שלא עשאני בור</p> <p>רב אחא בר יעקב שמעיה לבריה דהוה קא מברך שלא עשאני בור אמר ליה כולי האי נמי אמר ליה ואלא מאי מברך שלא עשאני עבד היינו אשה עבד זיל טפי</p>	<p>Talmud Menachot 43b-44a</p> <p>It was taught in a braita (<i>we just saw this above in the Tosephta!</i>) R. Judah (R' Meir?) used to say, A person is obligated to say three blessings every day, and these are they: Who has made me an Israelite Who has not made me a woman Who has not made me a boor/brute</p> <p>Rav Aha bar Ya'akov once overheard his son While he was blessing “<i>Who has not made me a boor/brute</i>” he (the dad) said to him, ‘ All this (so far) too? He (the son) said to him Then what blessing should I bless? “Who has not made me a slave” Isn't that the same as a woman? A slave - go more (or “more lowly”)</p>
--	---

<p>רש"י מסכת מנחות דף מג עמוד ב</p> <p>כולי האי נמי - דמשבחת נפשך דאינך עם הארץ</p> <p>ל"א כולי האי נמי בשלמא עובד כוכבים ואשה הואיל ולא בני מצוה נינהו שפיר מברכת אלא בור בר מצות הוא.</p> <p>אלא מאי מברך - להשלים ג' ברכות דר"מ.</p> <p>היינו אשה - דאשה נמי שפחה לבעלה כעבד לרבו</p> <p>ל"א היינו אשה דלענין מצות אשה ועבד שוין דגמרינן לה לה (חגיגה דף ד)</p> <p>זיל טפי - אפ"ה מזולזל העבד יותר מן האשה</p> <p>ל"א זיל טפי כלומר זיל והוסיף ובירך שלא עשאני עבד כדי להשלים</p>	<p>Rashi on Masechet Menachot 43b</p> <p>All this (so far) too – That you are congratulating yourself on not being an Am HaAretz! (and that is presumptuous and wrong, maybe also because you are elevating yourself relative to another Jew?)</p> <p>An alternative reading of “all this (so far) too” – it’s ok for an idolater and a woman since they are not “<i>Bnei Mitsvah</i>” (obligated), that blessing is fine, but a boor/brute is <i>bar mitsvah</i>! (i.e. the boor is in your life category!)</p> <p>Then what blessing should I bless? – in order to complete the three blessings of Rabbi Meir?</p> <p>Isn’t that the same as a woman? – For a woman is also a slave-girl relative to her husband like a slave is to his master!</p> <p>An alternative reading of “Isn’t that the same as a woman?” – that regarding mitzvot a woman and a slave are identical as we learned from “to her, to her” (Talmud Chagigah p4)</p> <p>“zil t’fei” = “more lowly” – despite this the slave is more demeaned than the woman (so it is ok to say it)</p> <p>An alternative reading of “zil t’fei” = “go more” – in other words, go on and add and bless “<i>shelo asani aved</i>” in order to complete (the three blessings, i.e. don’t worry about the comparison to the woman, don’t let it stop you making the blessing)</p>
--	--

<p>רמב"ם הלכות תפילה ז</p> <p>...ו... וּמְבָרַךְ אֲדָם בְּכֹל יוֹם בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְלֹךְ הָעוֹלָם שְׁלֹא עָשִׂי גוֹי. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְלֹךְ הָעוֹלָם שְׁלֹא עָשִׂי אִשָּׁה. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְלֹךְ הָעוֹלָם שְׁלֹא עָשִׂי עֶבֶד</p>	<p>Rambam - Laws of Prayer 7</p> <p>...6... A person blesses daily "Blessed are You, YHVH our God, King of the Universe, who has not made me a non-Jew"; "Blessed are You, YHVH our God, King of the Universe, who has not made me a woman"; "Blessed are You, YHVH our God, King of the Universe, who has not made me a slave"</p>
---	---

<p>טור אורח חיים הלכות ברכות השחר ושאר ברכות סימן מן</p> <p>ויש עוד ג' ברכות שצריך לברך</p> <p>בא"י אמ"ה שלא עשאני עו"ג שצריך ליתן שבח והודאה למקום שבוחר בנו מכל העו"ג וקרבתו לעבודתו</p> <p>בא"י אמ"ה שלא עשאני עבד אף על פי שמברך שלא עשאני אשה שגם היא אינה חייבת במצות עשה שהזמן גרמא צריך לברך שלא עשאני עבד שהוא גרוע טפי</p> <p>בא"י אמ"ה שלא עשאני אשה שאינה חייבת במצות עשה שהזמן גרמא ונהגו הנשים לברך שעשאני כרצונו ואפשר שנהגים כן שהוא כמי שמצדיק עליו הדין על הרעה</p>	<p>Tur, Orech Chayim, Laws of morning blessings and other blessings - Chapter 46</p> <p>And there are three other blessings that he needs to bless:</p> <p>...who did not make me an idolator That he needs to give praise and thanks to God That He chose us from all the idolators and brought us close to his service</p> <p>...who did not make me a slave Even though he blesses “who did not make me a woman” And she too is not obligated in positive time-triggered commandments he needs to bless “who did not make me a slave” for he is more lowly (than a woman!)</p> <p>... who did not make me a woman For she too is not obligated in positive time-triggered commandments And women are accustomed to blessing “who has made me according to his will” And it is possible that they are accustomed to do so For it is like someone who justifies the judgement on him on the bad</p>
--	---

<p>ספר אבודרהם ברכות השחר</p> <p>והשלישית שלא עשני (אשה) מפני שאינה מצווה במצות עשה שהזמן גרמא כמו שפירשנו בהקדמת הספר הזה. האיש דומה לפועל שנכנס לשדה חבירו ונטעה ברשות. והאשה דומה לנכנס שלא ברשות. ועוד שאימת בעלה עליה ואינה יכולה לקיים אפי' מה שנצטוית. והנשים נוהגות לברך במקום שלא עשני אשה שעשני כרצונו כמי שמצדיק את הדין על הרעה הבאה עליו</p>	<p>The book of Abudraham, morning benedictions</p> <p>And the third (blessing) is “<i>who did not make me a woman</i>” Since she is not obligated in the positive time-triggered commandments as we explained the introduction to this book The man is like a worker who enters the field of his neighbour and plants it with permission whereas the woman is like one who enters without permission and furthermore the fear of her husband is upon her So she cannot fulfil even that which she was commanded! And the women are accustomed to bless instead of “<i>who did not make me a woman</i>” “<i>who has made me according to His will</i>” Like someone who justifies the judgement on the bad which comes upon him</p>
--	---

<p>בית יוסף אורח חיים סימן מו</p> <p>...ומשמע מדבריו דהני ברכות על חיוב המצות הן דגוי לא נתחייב במצות כלל ואשה ועבד אף על פי שנתחייבו בקצת מצות לא נתחייבו בכולן...</p>	<p>Beit Yosef, Orech Chayim, Chapter 46</p> <p>...and it is implied from his (Rashi's) words that these blessings are on the obligation of the mitzvot; for a non-Jew is not obliged in commandments at all, and a woman and a slave, even though they are obliged in some commandments, are not obliged in all of them...</p>
--	---

<p>שולחן ערוך, אורח חיים, מז</p> <p>צריך לברך בכל יום שלא עשני גוי שלא עשני עבד שלא עשני אשה הגה ואפי' גר יכול לברך כן [ד"ע] אבל לא יאמר שלא עשני גוי שהרי היה גוי מתחלה [אבודרהם] והנשים מברכות שעשני כרצונו :</p>	<p>Shulchan Aruch, Orech Chayim 46</p> <p>4. One needs to bless every day “who did not make me a non-Jew”, “who did not make me a slave”, and “who did not make me a woman”. Rem"א: And even a convert can bless so [his (ie. the Rem"א's) own words], but he should not say “who did not make me a non-Jew” for behold, he was a non-Jew previously [Abudraham]. And women bless “who made me according to His will”</p>
--	--

<p>ט"ז על שולחן ערוך אורח חיים הלכות ברכות השחר ושאר ברכות סימן מו סעיף ד</p> <p>וגבי אשה היה מתורץ טפי דהוצרך להזכיר שיש מעלה גם בבריאת אשה אלא שהוא לא ניצטרך לאותה מעלה. ונראה לי עוד מה שהנשים מברכות “שעשני כרצונו” דברכה זו אינה בגמ' ולמ"ש ניחא דהא חזי' אפי' בברכת האיש שיש מעלה בבריאת האשה ע"כ שפיר חייבת היא לברך על מעלה שלה כנ"ל נכון</p>	<p>The Taz (Turei Zahav) on Shulchan Aruch, Orech Chayim 46:4</p> <p>And regarding a woman it would be best interpreted That it is necessary to mention that there is eminence also in the created form of a woman except that it is not required to the same eminence and it appears to me furthermore the fact that the women bless “<i>who made me according to His will</i>” Which blessing is not in the Talmud And what is written is desirable For behold we see that even in the man's blessing that there is eminence in the created form of the woman So therefore ideally she is obliged to bless on her degree of eminence That is what seems right to me</p>
---	--

מחזור בני רומה של רבי אברהם פרייסול	Mahzor for the Jews of Rome Rabbi Abraham Farissol, Italy 1476-1480
ברוך... שלא עשני אמה ברוך... שעשתני אשה ולא איש ברוך... שלא עשני גויה	Blessed... who did not make me a slave-girl Blessed... who made me a woman not a man Blessed... who did not make me a non-Jewish woman

ביאור הגר"א אורח חיים סימן מו סעיף ד	The commentary of the GR"A, on Shulchan Aruch, Orech Chayim 46:4
שלא עשני (גוי) כן הוא ברי"ף ורמב"ם וכן הוא בתוספתא סוף ברכות וירושלמי שם אבל גי' ספרים שלנו "שעשני ישראל" וכן הוא ברא"ש וטור	<i>"Who did not make be a non-Jew (Goy)"</i> And so it is in the Rif and the Rambam and so it is in the Tosephta at the end of B'rachot and in the Yerushalmi there But the version in our books is <i>"who made me an Israelite"</i> And so it is in the Rosh and the Tur

Rabbi Avraham (Adolf) Berliner He'arot al ha-siddur (Part 1, 22-23) 1833-1915
It is to be recommended in the most forceful manner to institute in all siddurim the [following] formulation: *שעשני ישראל* – *"Who has made me an Israelite"*, as it is clearly to be found in printed prayer books... if this version should be accepted and become the norm throughout all Jewish communities, then ipso facto, the two other benedictions, *"Who has not made me a woman"* and *"Who has not made me a slave"* become superfluous (בטלים מאליהן), and we will no longer be obligated to justify them in whatever way [was required in the past]. Moreover, there is no place for the late formulations, *"Who has not made me a goyal"* or *"nochrit"*, *"Who has made me according to His will"*...

Rabbi Moshe Meiselman, Jewish woman in Jewish Law (NY 1978) pp 49-51 (Following Rashi and the Beit Yosef)
The woman, when reciting her blessing, acknowledges that the role differentiation implicit in her exemption from certain mitzvot [i.e. the time-related ones, *mitzvot asei she-ha-zeman geraman*] is part of the overall divine plan for the world, whose justification lies in the will and wisdom of God.

Sim shalom Conservative siddur, Harlow, 1985

